

Individuell tilrettelegging

Elever har rett til individuell tilrettelegging hvis de trenger det for å delta i opplæringen og for å få tilfredsstillende utbytte av den.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 01.08.2024

Retten til individuell tilrettelegging er regulert i opplæringsloven kapittel 11.

Skolen skal tilpasse opplæringen for elevene, slik at de har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Hvis det må til, skal skolen sette inn egnede tiltak. Tiltakene kan bestå av ulike tilpasninger i opplæringen. Elever på 1.–4. trinn som står i fare for å ikke ha forventet progresjon i lesing, skriving og regning, skal få intensiv opplæring.

Veileder om tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging

Veileder for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging gir en oversikt over regelverket om elevens rett til individuell tilrettelegging. Dette gjelder blant annet vilkårene for hvem som har rett til individuell tilrettelegging og hva slags hjelp eleven har rett til å få.

Andre nyttige sider

[PP-tjenesten \(PPT\)](#)

Hvis tiltakene ikke er tilstrekkelig for å gi eleven tilfredsstillende utbytte av opplæringen, kan det hende at eleven har behov for individuell tilrettelegging.

Individuell tilrettelegging omfatter flere rettigheter

Individuell tilrettelegging er delt i ulike rettigheter

- personlig assistanse
- fysisk tilrettelegging, tekniske hjelpemidler og opplæring i mobilitet
- individuelt tilrettelagt opplæring

Personlig assistanse

Personlig assistanse handler om praktisk hjelp og bistand fra en person som kan følge med og hjelpe eleven i skolehverdagen. Det handler ikke om å legge til rette det faglige for at eleven skal nå kompetansemål, men skal gjøre det mulig for eleven å delta i undervisningen..

Fysisk tilrettelegging eller tekniske hjelpemidler

Fysisk tilrettelegging eller tekniske hjelpemidler handler blant annet om tilrettelegging av arbeidsplassen eller i klasserommet, ved hjelp av inventar, teknisk utstyr og programvare.

Individuelt tilrettelagt opplæring

Individuelt tilrettelagt opplæring handler om faglig tilrettelegging for å nå mål i fagene. Det kan for eksempel være at eleven får hjelp til å bryte ned og sortere informasjon og strukturere skolehverdagen, jobber ekstra med sosial læring og språk, får ekstra støtte for kunne å kommunisere eller får tilpassede kompetansemål.

Vedtak og sakkyndig vurdering

Kommunen eller fylkeskommunen må fatte vedtak for at eleven skal få rett til individuell tilrettelegging. Hvis det er individuelt tilrettelagt opplæring eleven trenger, må kommunen hente inn sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten før de fatter vedtaket.

Les mer om hvordan individuell tilrettelegging kan gjøres i veileder for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging.

Ansvar og rettigheter

Kommunen eller fylkeskommunen skal

- involvere og spørre eleven og foreldrene før de tar avgjørelser som gjelder eleven
- vurdere om eleven har behov for individuell tilrettelegging for å kunne delta i opplæringen og få tilfredsstillende utbytte av den
- sørge for at saken er godt nok opplyst til å fatte vedtak om hvilken type individuell tilrettelegging eleven trenger
- hente inn en sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten hvis eleven eller foreldrene ber om det, eller hvis skolen mener at eleven trenger individuelt tilrettelagt opplæring
- fatte et vedtak som sier om eleven har rett til individuell tilrettelegging eller ikke, og hva den individuelle tilretteleggingen skal innebære

Skolen skal

- gi eleven individuell tilrettelegging slik det står i vedtaket
- lage en plan for opplæring i de kompenserende ferdighetene for elevene som har rett til opplæring i mobilitet og i tekniske hjelpemidler
- lage en individuell opplæringsplan (IOP) når eleven trenger individuelt tilrettelagt opplæring
- gjøre underveisvurderinger ut fra mål i IOP-en, og lage en skriftlig rapport om den individuelt tilrettelagte opplæringen og utviklingen til eleven en gang i året
- informere foreldrene og eleven om konsekvensene hvis eleven velger å få vurdering uten karakter i de fagene han eller hun får individuelt tilrettelagt opplæring i

Foreldre og elever

- kan kreve at kommunen eller fylkeskommunen i et vedtak tar stilling til om eleven har rett til individuell tilrettelegging
- skal bli involvert når kommunen eller fylkeskommunen vurderer behovet for individuell tilrettelegging
- skal samtykke før eleven blir henvist til PP-tjenesten
- skal samtykke før kommunen eller fylkeskommunen fatter vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring
- kan klage på vedtaket om individuell tilrettelegging
- skal få en skriftlig rapport en gang i året om den individuelt tilrettelagte opplæringen eleven får, og en vurdering av hvordan eleven utvikler seg
- kan bestemme om eleven på ungdomsskolen skal få fritak fra vurdering med karakter i de fagene han eller hun har fått individuelt tilrettelagt opplæring i

Voksne deltakere

Voksne deltakere i forberedende opplæring har også rett til individuell tilrettelegging. Deltakere som har særlig behov for opplæring for å kunne utvikle eller holde ved like grunnleggende ferdigheter, har rett til individuell tilrettelegging der de får slik opplæring.

Voksne deltakere i videregående opplæring har derimot ikke rett til individuell tilrettelegging.